

طراحی نظام و استقرار سامانه جامع رصد وضعیت اشتغال مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

ضرورت و اهمیت:

داشتن اطلاعات از بازار کار مهارت آموختگان سازمان فنی و حرفه ای از چند جنبه اهمیت حیاتی دارد. اولین جنبه از ضرورت سنجش شاخص های برونرادی و پیامدی مرتبط با اقدامات و عملکرد سازمان آموزش فنی و حرفه ای به عنوان یکی از کارکردهای طبیعی بخش پژوهش سازمان و به عنوان یک مکانیزم ایجاد بازخورد از اقدامات انجام گرفته، نشات می گیرد. دومین جنبه اهمیت عرضه « موضوع نیز، ناشی از الزام تامین نظر و پاسخ به الزامات اسناد بالادستی است. همچنین به منظور دیده بانی و رصد کیفیت توسط سازمان آموزش فنی و حرفه ای و لزوم تدوین گزارشات عملکردی منطبق با چارچوب های ارزیابی عملکرد بین « مهارت المللی، به ویژه از لحاظ بُعد دوم از ابعاد چهارگانه چارچوب بین المللی ارزیابی عملکرد سازمان های آموزش مهارت، یعنی بُعد انجام این کلان پروژه، ضرورت پیدا می کند. از طرفی این پروژه و اطلاعات و داده های، (RELEVANCE) ارتباط با بازار کار ثبتي آن می تواند به منظور ایجاد مکانیزم تنظیم گری (رگلاتوری) بازار کار و تغذیه اطلاعاتی زیست بوم اشتغال عمل کند.

اهداف کلی طرح:

از مجری انتظار می رود ضمن تدوین چارچوب مفهومی و عملیاتی طرح و دنبال کردن هدف کلی طرح، یعنی تدوین نقشه راهنما برای انجام مطالعات تعقیبی مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای مطابق با استانداردها و تجربیات بین المللی، اهداف جزئی یا فرعی زیر را نیز محقق سازد:

- تعیین مراکز و پایگاه های آماری موجود از وضعیت اشتغال و بیکاری مهارت آموختگان سازمان آ. ف. ح
- تعیین گلوگاه های اساسی و مهم جهت ردیابی مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
- انجام مطالعات تطبیقی و مقایسات بین المللی از اجرای طرح های مشابه در سایر کشورها
- ترسیم نقشه راه و مراحل اجرای مطالعات تعقیبی در زمینه مهارت آموزی
- اطلاع از وضعیت اشتغال و بیکاری مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای در نمونه منتخب
- اطلاع از وضعیت تطابق مهارت کسب شده و شغل مهارت آموختگان در نمونه منتخب اجرای آزمایشی
- تدوین الزامات استقرار سامانه رصد اشتغال مهارت آموختگان ایران
- فرهنگ سازی رصد وضعیت مهارت آموختگان در بازار کار کشور
- ایجاد نظام مناسب اطلاع رسانی به ذینفعان در رابطه با وضعیت اشتغال مهارت آموختگان به منظور آگاهی بخشی به متقاضیان آموزش های فنی و حرفه ای (تدوین نظام راهنمای شغلی مهارت آموختگان)
- تهیه اطلاعات درباره رشته های آموزشی مورد نیاز یا مازاد بازار کار و ارائه اطلاعات نتایج به مراجع ذیربط
- رصد مستمر ظرفیتهای محیطی و شرایط بازار کار محلی منطقه ای
- بررسی ابعاد اقتصادی و اشتغالی رشته های فنی و حرفه ای در تعامل با دیگر آموزش های مهارتی رسمی
- ترسیم وضعیت کلی اشتغال و بیکاری مهارت آموختگان به تفکیک خوشه، گروه هدف، نوع مرکز و...
- تهیه اطلاعات مکان محور از وضعیت کلی اشتغال - بیکاری مهارت آموختگان به تفکیک های مختلف (GIS)
- ایجاد ارتباط منسجم بین سازمان آ. ف. ح. و جامعه مهارت آموختگان جهت هم افزایی فعالیت سازمان با جامعه
- شناسایی شکاف مهارتی مهارت آموختگان در بازار کار

- سنجش کارائی بیرونی نظام آموزش مهارتی کشور (بخش غیر رسمی) کمک به محاسبات اقتصاد آموزش مهارتی (تعیین سهم آموزش مهارتی در درآمد ناخالص ملی)

سوالات جزئی (نتایج و خروجی مورد انتظار):

به منظور طراحی و استقرار نظام و سامانه جامع پیگیری وضعیت اشتغال مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور - کلان پروژه رصد اشتغال مهارت آموختگان - از مجری انتظار می رود اهداف زیر را در طی انجام این کلان پروژه، محقق سازد:

- بررسی و واکاوی مبانی نظری، مبانی روش شناختی، مطالعات و تجارب جهانی انجام رصدهای ملی و بین المللی حوزه آموزش مهارت (Trace Studies)
- کاوش مکانیزم های جمع آوری داده های رصد متناسب با وضعیت سازمان مبتنی بر روش پیمایش، داده های آرشیوی (FACT DATA) یا داده های ثبتی مبنا و با بکارگیری اطلاعات پرتال سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- پیمایش در پایگاه اطلاعات ثبتی برون سازمانی (بیمه تامین اجتماعی، صندوق بازنشستگی، کارمندی و...) و تعیین سوابق شغلی مهارت آموختگان توسط سازمان ها و نهادهای متولی پایگاه های مذکور و طراحی نحوه تعامل و همکاری بین نهادی در زمینه به اشتراک گذاری داده ها
- تدوین پایگاه داده ای از سوابق شغلی مهارت آموختگان، رفع همپوشانی و رکوردهای نامعتبر، صحت سنجی و اعتبارسنجی داده های پایگاه های مذکور
- تعیین مراکز و پایگاههای آماری موجود از وضعیت اشتغال مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای (شناسایی پایگاه های اطلاعاتی پایه و تکمیلی داشبوردهای رصد)
- تعیین گلوگاه های اساسی و مهم جهت ردیابی مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
- انجام مطالعات تطبیقی و مقایسات بین المللی از اجرای طرح های مشابه در سایر کشورها
- تشکیل پنل های تخصصی از صاحب نظران و مدیران حوزه آموزش مهارتی و حوزه اشتغال و همچنین دستگاههای اجرایی مرتبط به منظور بررسی ابعاد مختلف انجام رصد و اطلاع از نیازهای اطلاعاتی ذینفعان
- ترسیم نقشه راه و مراحل اجرای رصد و مشخص کردن پارامترهای مرتبط با بازار کار مهارت آموختگان (نوع و مدت اشتغال یا بیکاری، درآمد و سایر مولفه های اشتغال)
- طراحی ابزار (پرسشنامه) سنجش و رصد اشتغال مهارت آموختگان مبتنی بر مطالعات جهانی و متناسب با نیازهای اطلاعاتی تصمیم گیران و سیاستگذاران حوزه آموزش های مهارتی (واکاوی ماهیت ابزار سنجش از لحاظ خودارزیابی یا مبتنی بر داده های ثبتی، ماهیت سنجش ها و سوالات آن، محاسبات روایی و پایایی ابزار)
- تدوین و تعریف شاخص های مرتبط با حوزه رصد یا منتج از داده های رصد که امکان محاسبه و تحلیل آنها بر اساس این داده ها وجود دارد (مانند شاخص های عدم تطبیق مهارت نوع اول و دوم، شاخص بازده سرمایه آموزش، شاخص های تطابق مهارت کسب شده و شغل مهارت آموختگان، شاخص های شکاف مهارتی مهارت آموختگان در بازار کار و شاخص کارائی بیرونی نظام آموزش مهارتی)

- اجرای موج اول رصد اشتغال مهارت آموختگان بر اساس نقشه راه تدوین شده و با به کارگیری ابزار سنجش طراحی شده و مبتنی بر دامنه یا SCOPE تعیین شده برای طرح (نمونه گیری یا سرشماری). توجه: در صورت انجام طرح به صورت نمونه گیری، نمونه باید ملی بوده و معرف معتبری از تنوع مهارت آموختگان سازمان باشد.
- طراحی و استقرار داشبورد مناسب گزارش دهی و اطلاع رسانی به ذی نفعان مبتنی بر محاسبه شاخص های ذکر شده در رابطه با وضعیت اشتغال مهارت آموختگان به منظور آگاهی بخشی به متقاضیان آموزش های فنی و حرفه ای و ایجاد «راهنمای شغلی مهارت آموختگان» و تهیه اطلاعات جامع مهارت های مورد نیاز یا مازاد بازار کار و ارائه اطلاعات نتایج به مراجع ذیربط.
- ترسیم وضعیت کلی اشتغال و بیکاری مهارت آموختگان به تفکیک خوشه، گروه هدف، نوع مرکز و...
- تهیه اطلاعات مکان محور (GIS) از وضعیت کلی اشتغال - بیکاری مهارت آموختگان به تفکیک های مختلف
- تهیه گزارش توصیفی-تحلیلی کلان و گزارش های اختصاصی از وضعیت اشتغال مهارت آموختگان سازمان.
- استقرار سامانه رصد اشتغال مهارت آموختگان ایران مبتنی بر فناوری های از قبیل POWER BI و همچنین تدوین الزامات سخت افزاری و نرم افزاری این سامانه
- طراحی «مسیر توسعه» طرح رصد در موج دوم از لحاظ سطح پوشش، نوع روش و عمق گزارش (توسعه جامعه آماری، بکارگیری فرآیندهای نوین جمع آوری اطلاعات، انجام تحلیل های بیشتر)
- طراحی و نحوه استقرار این طرح در سازمان آموزش فنی و حرفه ای باید ماهیت فرآیند مستمر و پویا و به عبارتی دارای ماهیت تعقیبی یا روندی (Trend Analysis) داشته باشد و تغییرات و پویایی نیروی کار مهارت آموخته سازمان را در طول زمان نشان دهد. (مانند تغییر شغل فرد در طول زمان، بیکار شدن یا شاغل شدن مهارت آموخته در طول زمان و ...).